

ten aenschoren en aensien van eenen jegelijken / openbaerlijken gelesen de articulen daer op d' Eerts-hertog booz Gouverneur Generael wierde ontfangen / en boozts heeft hy desen eed gesworen.

of forme als ik vermach, ook of schoon alle de exceptien punctuelijk hier waren expresselijk gespecificeert of getelt, So moet my God helpen, &c.

Eed ge-
daen by
den
Eerts-
Hertog
Ma-
thias als
Gouver-
neur Ge-
nerael.

IK Mathias by der gratia Gods Eertz-Hertog van Oostenrijk, Hertog van Borgoingien, Stiermark, Carinthen, Carniole, &c. Graef van Habsburg en Tyrol, &c. der Catholijke Coninklijke Majest. Gouverneur en Capitein Generael van dese sijne Nederlanden, belove en swere in Princelijker trouwe en woorden, by dese heilige Euangelien Godes, u luiden, Prelaten, en den gehelen Geestelijken staet, met ook den Princen, Edelen, als Magistraten, Gedeputeerden van Provincien, als Steden, die de Generale Staten deser Nederlanden maken en representeren, als ook den anderen Staten of Leden van Steden, Sloten, Dorpen, Casselryen, als Gemeinten, en haer-luider inwoonderen generalijk en besondere, dat so lange ik in dien staet van den Majesteits Stadhouderschap als regeringe deser Nederlanden sal wesen, ik 't selve sal trouwelijk bewaren en gade slaen en doen bewaren, so veel in my sal wesen, alle en jegelijke privilegien, gewoonten, Rechten en Immuniten alle der selver Provincien, Steden, Sloten, Casselryen, als Gemeinten der Nederlanden particulier als univerfel, voorts alle 't gene dat in 't geschrifte my overgegeven en by my geapprobeert en by mijnder hand t'Antwerpen den 17 der maend Decembris lest geleden getekent en my nu weder in 't latijn getranslateert voorgelesen en by my getekent inhouden, noch om gener reden of pretext daer jegen te komen directeljk, noch indirecteljk, alle exceptien naer gelaten, of welke exceptie of excusatie ik renuncere in aller bester en krachtelijker maniere als ik mach, ook of my de selfde exceptien hier ordenteljk waren voorgestelt en expresselijk geinse-reert. So moet my God helpen en alle sijne Heiligen.

DEN 21 Januarij / hebben de Staten Generael op het Stadhuis een heerlijke en magnifijke maeltijd gehouden / daer de Eerts-hertog en Prince van Orangien ter maeltijd genood / daer zy uittermaten kostelijc van spijse en drank gebient waren / en was het Banket boven der maten kostelijc en uitnemende / boven de tafel hink een Epigramma in compertemente / daer in geschreben stond aldus :

*Waar wijfheid en eendracht 't Land heeft omvaen :
Daer moet haet, wjt, en discourt 't ondergaen.*

Wij willense hier nu metten anderen laten bzolijk zijn en malkanderen eenen goeden bronk laten toebzengen / en wy willen eens boozts gaen ondersoeken wat Don Jan van Oostenrijk / die nu al boozt vrand verklaert was (gelijk wy in 't boozgaende boek verhaelt hebben) heeft boozt de hand genomen / na dat wy hier eerst sullen verhaelt hebben den eed die de Staten Generael des daegs daer na arresteerden en resolbeerden om gedaen te werden by elk van de Heeren van den Rade van State / de forme van den selben eed was aldus :

IK N. in qualiteit van Raed van State van sijne Catholijke Majesteit over de Nederlanden en sijne Generale Staten, belove en swere op de heilige Euangelien Godes, te zijn en blijven getrou den Conink onsen Heere, als Prince en Heere der voorz Nederlanden, en ook aen de Staten Generael, en t'observeren en doen observeren voor so veel in my is punctuelijk alle en een yder Privilegien, oude Rechten, usantien en costumen, der voorz Landen, en Staten van de Prelaten en Geesteljk volk, Edele, Magistraten, Provintien, Steden, Vryheden, Castelen, Castelenyen, Dorpen en Gemeinten; en van alle den inwoonderen so wel in 't generael als particulier, ook de Pacificatie van Gent, en al 't gene begrepen is in seker geschrifte van de conditien inhoudende 30 articulen by den Heere Eerts-hertog van Oostenrijk, als Luitenant, Gouverneur Generael der voorz Landen in Antwerpen ondertekent, den 17 Decembri 1577. en by sijne Hoogheid besworen den 20 van dese maend Januarij in desen jare 1578. sonder daer tegen te komen of te laten komen in eeniger manieren, niet tegenstaende dat de voorz Privilegien, oude Rechten, usantien en costumen, en voorz articulen van 't geschrifte my niet en sijn particulierlijk of specifikeljk, verklaert en getoont, daer van en van alle andere exceptien en excusatie ik renunciere of versake mits desen, als of die geheel alhier van woorde tot woorde ware geparticuliseert. Belovende en swetende my ook te sullen reguleren en beleiden volgens de instructie die sal gemaekt en gegeven werden, voor den voorz Raed, secreet te houden alle 't gene in den voorz Rade sal gehandelt en geresolveert worden, te sullen doen goede korte en trouwe expeditie aen yder die 't begeren en vervolgen sal; so wel arme als rijke, sonder eenig respect van personen, en boven dien my te dragen in mijn voorz officie van Raedsheerschap, als een goed geheel getrou Raedsheer van State behoort en toestaet, en my te contenteren met het tractement dat my sal toegevoegt zijn, sonder by my aen te nemen of t'ontfangen van yemand anders eenige gaven, gratuiteiten, diensten of weldaden, hoedanig die wesen mogen, also moet my God helpen.

Forme
van den
eed / die
de Hee-
ren van
den Rade
van State
te van
sijne
Majesteit
doen
soude.

De welk gedaen zijnde hebben de goede mannen van de vijf Gilden / die in slaggozden op de merkt stonden / met alle hun roers en musquetten los geschoten.

Als nu dit geruchte wat gefist was / so heeft d'Eerts-hertog den Prince van Orangien verfocht / dat hem soude gelieven te aenbaerden den last van 't Stadhouderschap of Luitenantschap Generael van sijne Doorzlichtigheid / en na hy 't selve geaccepteert hadde / heeft hy gedaen en gesworen desen navolgenden eed.

Eed
by den
Prince
van O-
rangien
gedaen
als Luitenant
Generael van
den
Eerts-
Hertog
Ma-
thias.

IK Willem Prince van Orangien Grave van Nassau Carzenelleboge, &c. In den name der Catholijke Coninklijke Majesteit Overste en Gouverneur van Braband, Holland, Zeeland en Sticht van Utrecht, belove en swere op trouwe en Princeljk woord; als Stadhouderschap en de saken doende van den doorluchtigen Prince Mathias Eerts-hertog van Oostenrijk, als des Catholijken Coninks Stadhouders en Gouverneur en Capitein Generael in dese sijne Nederlanden, u lieder Overste of Prelaten en alle Geestelijke personen, als ook Princen, Edelen, Magistraten, Gedeputeerde van Provincien en Steden die representeren de Staten der ganscher Nederlanden; ook d'andere Staten of Leden van Steden, Sloten, Dorpen of Castelanien en haer-luider gemeinten en ingefetenen, te samen en besondere, dat so lange ik d'officie van Stadhouderschap sal exerceren, ik het selve sal observeren trouweljk en neersteljk voor so veel in my is, en doen onderhouden allen en jegelijke Privilegien, Costumen, Rechten, en Immuniten van alle Provintien, Steden, Sloten, of Castelen, Dorpen, Castelanien als gemeente deser Nederlanden, so particulier als universele, wijders alle die by schrifte my gegeven nu openbaer gelesen en by de Eerts-Hertog geapprobeert, ondertekent en besworen vervatet zijn, noch om genige reden of pretext daer tegen te komen directeljk of indirecteljk, en alle exceptien en excusatie na gelaten daer af ik renunciere in alder bestet maniere

Don Jan van Oostenrijk / niet tegenstaende hy so lange hem eenigfins mogelijc was / met alle gebeijfheid om hadde gegaen / alle sijne daden inter-pretende en uitleggende als of hy nooit anders en hadde gesocht dan alken de ruste en vrede van de Nederlanden / en het welbaren van alle de ingesetenen van dien / en dat hy niet en pretendeerde van de Staten van alken de onderhondinge van de Roomsche Catholijke